

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Turtola 18. syyskuuta 2017

mmv@eduskunta.fi
maa-jametsatalousvaliokunta@eduskunta.fi

Ympäristövaliokunta

ymv@eduskunta.fi

Viite : ITÄMEREN LOHENKALASTUSKIINTIÖT 2018

Viittaamme kirjalliseen lausuntopyyntöönne ja lausumme eduskunnalle perustuslain 96 §:n mukaisia toimia varten seuraavaa:

Tämä on neljäs lausuntomme tästä asiasta tänä vuonna. Kirjoitimme Maa- ja metsätalousvaliokunnalle 2.10.2013: *Koko tämä jokavuotinen hulina johtuu siitä, että lohi on väärässä sarjassa: jokista luonnonvaraa hallinnoidaan merikalana.* Tuo lausuntomme on kokonaisuudessaan tässä liitteenä, koska jo tuolloin lausuimme Itämeren lohenkalastuksesta sen, mitä tänäänkin aioimme lausua.

Vaikka kansalaisten ja eduskunnan taholta on pitkään esitetty vaatimuksia lohenkalastuksen säätelyjärjestelmän muuttamiseksi ja lohen sekakantakalastuksen lopettamiseksi, Suomen kalastusviranomainen on sitonut Suomen valtion lohen sekakantakalastukseen entistä tiukemmin. Kalastuslakiuudistus väänsi Perämeren eri jokien luonnonlohikannat vastoin biologista faktaa yhdeksi ja samaksi lohikannaksi niiden syönnöstäessä merialueilla [KaL 4.2§]. Vain vajaa vuosi sitten Euroopan yhteisen kalastuspolitiikan nimissä säädetty laki 1048/2016 lohen merikalastuksesta toimijakohtaisesti jaettujen, salattujen ja siirrettävien, käyttöoikeuksin sitoo Suomen valtion lohen sekakantakalastukseen vuosikymmenen ajaksi.

Perämeren jokien lohikantojen pelastukseksi osoittautuneiden kevätkalastuskieltojen lopettaminen ja lohen merikalastuksen aloittaminen lähes kaksi kuukautta aikaisemmin on paitsi hyvin lyhytnäköistä, myös täysin tarpeetonta. Viime kesän lohenkalastus on tästä surullinen esimerkki. Kesä on ohi ja fakta tiedossa. Näkyville annetun saaliskirjanpidon mukaan elinkeinokalastajien merisaaliit jäivät kauaksi tavotteista. Lohien kotiinpaluulle asetetusta biologisesta vähimmäistasosta jäätiin Tornionjoella kolmannes, Simojoella tuskin päästiin kolmannekseen. Silakan ylipyynnin seurauksena M-74 on noussut kaikilla ideksijoilla Ruotsissa ja Simojoella.

Tästä huolimatta vastuuministeriö hivuttaa eri keinoin lohikiintiöitä ylös. Suomen viime vuonna neuvoteltu v. 2017 kansallinen lohikiintiö kalastukseen Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella [Sub.Div. 22-31] on 24 787 lohta. Ensimmäistä kertaa suhteellisen vakauden perusteella jaettuun kiintiöön voitiin tänä vuonna lisätä edelliseltä vuodelta pyytämättä jääneitä kaloja. Siirto kasvatti Suomen lohikiintiötä 2 818 lohella nostaen Suomen tämän vuoden saalisoikeudeksi 27 605 lohta. Viime vuonna pyytämättä jäi mm. kaikki 1 500 Latvialta 1.7.2016 vaihdettua lohta. Tämän vuoden saalisoikeutta MMM:n ilmoittaa hyödynnetyn 78,68 % ja saaliskertymän olevan 21 720 lohta. Saalisoikeudesta jäi nyt saamatta 5 885 lohta, joka tulee kasvattamaan ensi vuodelle asetettavaa Suomen kansallista lohikiintiötä.

Siirtoruletista esimerkki Suomenlahdelta [Sub.Div. 32], jossa Suomen kansallinen lohikiintiö v. 2017 on 10 663 lohta. Suomenlahdelta kirjattu lohisaalis on alueelle hyvin tyypillinen 5 604 lohta/52,56 %. Kiintiöstä jäi pyytämättä joka vuotiset 5 059 lohta (joka kertoo aivan liian suuresta ja merkityksettömästä paperikiintiöstä). Siirtoruletissa tämä tarkoittaa, että ellei Suomenlahden lohikiintiötä puoliteta Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella v. 2012 tehdyn mallin mukaisesti, Suomen saalisoikeus on ensivuonna Suomenlahdella yli 13 000 lohta, seuraavana 16 000, sitten 20 000 j.n.e., kun vuosittaiset saaliit ovat kuitenkin ne 5-6 tuhatta lohta. Pitäisikö huutaa: järki hoi, älä jätä!

Kun EU:n lainsäädäntö sallii käyttämättä jääneen kiintiön vuoksi saalisoikeuden siirron seuraavalle vuodelle, on erityisen tärkeää, etteivät kiintiöt ole ylisuuria ja muodosta korotusautomaattia. ICES antaa tieteellisessä neuvonannossaan kestävän meripyynnin rajat. Jos komissio lisää pyytämättä jääneitä lohia seuraavan vuoden kiintiöön, kyseessä on selvä mekanismi tieteellisen neuvonannon ylittämiseksi ja kiintiöiden jatkuvaksi korottamiseksi. Saalisoikeuden siirto edelliseltä vuodelta on eettisesti erittäin arveluttavaa ja tulisi lopettaa heti alkuunsa.

Lohi on Perämeren jokien jokinen luonnonvara, *anadrominen* kala, joka syönnöstäessään vaeltaa lähtökohtaisesti eripituisina elinkaarina koko Itämeren alueella. Eduskunnan tulisi antaa ehdoton kielto valmistella lohen hoitosuunnitelmaa kalastuskuolevuuden asettamisella *pelagisten* kalojen tapaan merelle arvioitujen lohimäärien perusteella F= jotain, joka ei perustu tieteelliseen neuvonantoon! Tässä ei pidä mennä helppoon, vastakkain ovat kantakohtainen kalastus ja vastuuministeriön ahneus. Siinä välissä on ICES:n tieteellinen neuvonanto 79 854 lohta. Ministeriön esittämä F-lukuun 0,1 perustuva TAC 139 128 lohta tarkoittaisi lohen sekakantakalastuksen kasvattamista 39 %:lla! Suomi on sitoutunut tieteelliseen neuvonantoon, sitä ei pidä ylittää millään verukkeella.

Vastuuministeriön rannikon merikalastajille nyt luomat erioikeudet vaarantavat 100 vuottaan juhlivan Suomen yhteiskunnallista eheyttä. Sanomattakin on selvää, että Suomen ainoiden luonnonlohien kotijokilaaksojen rannanomistajat eivät voi hyväksyä yli puolen vuosituhannen aikaisten, Suomessa v. 1919 hallitusmuodon 6 §:än perustuvien ja v. 1999 perustuslailla turvattujen kalastusoikeuksien samanaikaista polkemista. Vastuu luonnonlohiresurssimme hyödyntämisestä on nyt eduskunnalla. Odotamme Teiltä pikaista puuttumista aivan väärään suuntaan saatettuun lohipolitiikkaan. Suomen tulisi kaikin tavoin noudattaa yhteisesti sovittua linjaa luonnonlohien sekakantakalastuksen lopettamiseksi.

Mitä pienempi merikiintiö lohelle asetetaan, sitä paremmin RIO:n sopimus, YK:n merilain 66 artikla ja EU:n perusoikeuskirjan 17 artikla toteutuvat. Sitä kautta saavutetaan myös suurin taloudellinen hyöty. Askeleena kohti kantakohtaista kalastusta Jokiseura esittää Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiöihin 20 %:n pudotusta.

Kunnioittavasti

Kalervo Aska, pj.
Tornio-Muoniojokiseura ry

jokiseura@tornionjoki.fi
www.jokiseura.fi

TORNIO-
MUONIO-
JOKI-
SEURA
ry

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Pello 2. lokakuuta 2013

mmv@eduskunta.fi

Viite : E-115/2013 vp -kirje, kalastusmahdollisuudet 2014; Tornio-Muoniojokiseura ry lausuu

ITÄMEREN LOHIKIINTIÖISTÄ

Koko tämä jokavuotinen hulina johtuu siitä, että lohi on väärässä sarjassa: jokista luonnonvaraa hallinnoidaan merikalana. – Kun kansalaisten ja eduskunnan taholta on esitetty vaatimuksia lohenkalastuksen säätelyjärjestelmän muuttamiseksi, piiloutuu MMM muiden jäsenmaiden selän taakse. Ministeriön mukaan mitään ei voi muuttaa, koska Suomella on niin pieni painoarvo.

Tämä ei pidä paikkaansa.

YK:n merilaissa määritellään käsite ***alkuperävaltio*** ja sen vastuut ja oikeudet vaelluskalojen suhteen. Suomi ja Ruotsi tuottavat 97% Itämerellä syönnöstävistä lohista. On täydellistä saamattomuutta, jos YK:n merilain 66 artiklan turvasta huolimatta alistumme kolmen prosentin päätösvallan alle. Kun karttaa ja rantaviivaa katsoo, niin Suomi ja Ruotsi ovat Itämeren suurvaltoja luonnonvarojen suhteen.

Lohipolitiikan suurin virhe on, että edelleenkin lohta hallinnoidaan viljeltynä merikalana.

1991 Itämeren merikalastus jaettiin EEC:n Pohjois-Atlantille soveltamalla mallilla, jossa merisaalis jaetaan TAC-kiintiöjaolla suhteellisen vakauden periaatteella kansallisiin kalastuskiintiöihin. Elettiin viljelylohen kulta-aikaa; lohikiintiöt jaettiin viljelylohelle, koska luonnonlohella ei tuolloin laskettu olevan mitään merkitystä. Sen seurauksesta kaikki merialueilla syönnöstävät lohet on pyritty kalastamaan mahdollisimman tehokkaasti; pahimmillaan yli 98% lohista kalastettiin merellä.

On kansallinen häpeä, että Suomi ei ole kyseenalaistanut harjoitettua luonnonjärjestyksen vastaista menettelytapaa unionin kalastuspolitiikkaa uudistettaessa. Eduskunnan selkeä viesti jäi välille. MMM virkamiesten puheet jäsenmaiden enemmistöstä on tulkittava heidän omaksi vahvaksi vallankäytöksi.

Tornionjokeen nousi 2013 noin 60 000 lohta;

sinänsä kohtuullinen määrä, mutta vähentyneestä merikalastuksesta huolimatta edellisestä vuodesta taantunut määrä kertoo lohen huonosta menestyksestä merivaelluksella. Paluuprosentti jää selvästi alle viiden. Suomen lohikiintiöt jäivät täyttymättä.

Komission esitys kalastuskuolevuudeksi [F 0,1] on merikalojen luokkaa. Muihin kiintiökaloihin verrattuna loheen kohdistuu pitkän vaelluksen aikana muita, TAC'in ulkopuolisia, kalastuksia. Biologisten ja taloudellisten syiden vuoksi lohen merikiintiöt tulee asettaa mahdollisimman mataliksi niin kauan, kuin merikiintiöitä vielä jaetaan.

On otettava huomioon myös se, että tuhatvuotisen pyyntihistorian vuoksi lohenkalastus on ankkuroitunut jokivarsien asukkaille tavalla, jota suojaa unionin perusoikeuskirja. Rion sopimuksen tavoitteena on biologisen monimuotoisuuden suojelun lisäksi hyötyjen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jako. – Komissio syrjii jokikalastusta, koska se varaa kiintiöt pelkästään merikalastukseen.

Kansainvälinen Merentutkimusneuvosto ICES ja unionin alainen STECF joutuvat jäsenvaltioidensa sitomina merellisinä järjestöinä suosittamaan mahdollisimman korkeaa MSY-saalista merikaloille. Näillä tieteellisillä elimillä ei ole mahdollisuutta poiketa tästä lohen osalta. Ne eivät voi ottaa kantaa siihen, että kalastusta palautettaisiin jokivarsille. Vallitsevissa oloissa näiden tahojen esittämää neuvoa lohikiintiöksi voi pitää maksimina.

Vuosi 2012 osoitti, että Itämeren lohikiintiöiden 51% kertapudotus oli Suomen kansallinen etu. Se toi lisää lohia Suomen rannikolle ja jokiin, kuten ministeriön muistiossa todettiin. – Mitä pienempi merikiintiö lohelle asetetaan, sitä paremmin YK:n merilain 66 artikla ja EU:n perusoikeuskirjan 17 artikla toteutuvat.

Lohen merikalastuskiintiöistä päättäminen on nykyisellään syrjivä prosessi.

Euroopan unionissa ei ole menettelyä, jossa jokivarsien kalastus otettaisiin samalla huomioon merikalaskiintiöstä päätettäessä. Merikiintiöistä päätettäessä ei mitenkään huomioida jokivarsien kalastuskulttuuria eikä alkuperäisväestön ihmisoikeuksia.

Komission ehdotukseen on etuoikeutettuna ottanut kantaa BSRAC alueellisen asianomistajan ominaisuudessa. Valtuutettuina asianomistajina tässä Itämeren alueen neuvontajärjestössä ovat merialueiden ammattikalastajat, heidän etujärjestönsä ja mm. Euroopan kuljetusalan unionit, mutta eivät lohijokisuiden ja -varsien talolliset, jotka lohenkalastusoikeudet vanhastaan omistavat.

Merikalastuskiintiöiden esityksessään Komissio puhuu taloudesta, ympäristöstä ja sosiaalisista tekijöistä, mutta ei ota huomioon faktaa, että lohi palaa mereltä kotijokiinsa, ja että lohijokia kalastamalla lohi voitaisiin hyödyntää taloudellisesti, biologisesti ja sosiaalisesti paremmin kuin merellisin kalastuskiintiöin.

Siirtymisessä kantakohtaiseen kalastukseen on päästy eteenpäin, mutta lohen sekakantakalastukseen perustuvat lohikiintiöt estävät kehityksen. Lohikantoja voidaan kestävästi kalastaa vain jokikohtaisina kantoina. – Itämeren lohisaalis parin miljoonan euron saalisarvollaan ei ole niin suuri yleinen etu, että toisten ihmisoikeudet ja omaisuuden voi sillä perusteella mitätöidä.

Edellä olevan perusteella jokiseura vaatii lohen osalta selkeämpiä toimia kantakohtaiseen kalastukseen siirtymisessä. Tornio-Muoniojokiseura katsoo, että tieteellisten elinten neuvo on paras saavutettavissa oleva kompromissi vuoden 2014 lohikiintiöiksi.

Kunnioittavasti

Kalervo Aska
jokiseura@tornionjoki.fi *www.jokiseura.fi*

LOHEN AMMATTIKALASTUS ITÄMEREN PÄÄALTAALLA

LOHIKIINTIÖT ja RAPORTOIDUT SAALIIT 2010

MAA	KIINTIÖJAKO-OSUUS % Sub.div. 22-31	LOHIKIINTIÖ 2010	SAALIS 2010 Sub.div. 22-29	SAALISOSUUS %
Suomi	25,3485 %	76 031 kpl	9 227 lohta	10,91 %
Ruotsi	27,4783 %	82 420 kpl	37 475 lohta	44,32 %
Viro	2,0660 %	6 197 kpl	396 lohta	0,47 %
Latvia	12,9300 %	38 783 kpl	1 092 lohta	1,29 %
Liettua	1,5200 %	5 594 kpl	408 lohta	0,48 %
Puola	6,1670 %	18 497 kpl	5 718 lohta	6,76 %
Tanska	20,3287 %	60 975 kpl	**29 637** lohta	**35,05 %**
Saksa	2,2617 %	6 784 kpl	606 lohta	0,72 %
Venäjä	1,9000 %			
Yht.	100,0000 %	294 246 kpl	84 559 lohta	100,00 %

EU:n LOHIKIINTIÖT SUHTEUTETTUNA ICES:n TUTKIMUSTIETOON LOHISAALIIN OSAKANTAJAKAUMASTA

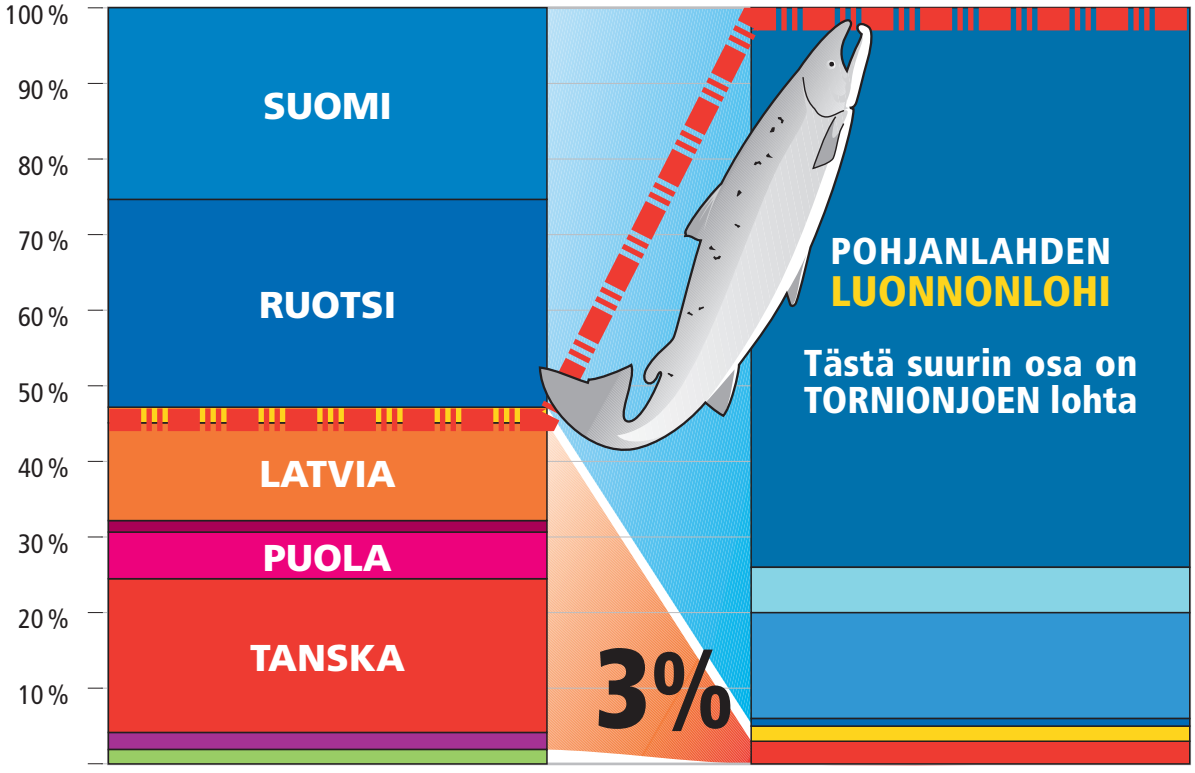

KUINKA TÄMÄ ON OIKEIN ?!

Itämeren pääaltaalla kalastavilla EU mailla, jotka tuottavat vain **3%** pyytämistään lohista, on **suurempi kuin 43% laillinen osuus kaikkiin Itämeren lohiin** mukaanlukien Pohjanlahden lohet, jotka muodostavat **93%** pääaltaan lohisaaliista.

- Pohjanlahti, luonnonlohi **74%**
- Pohjanlahti, viljelty FIN 5%
- Pohjanlahti, viljelty SWE 14%
- Pääallas, luonnonlohi SWE 1%
- Suomenlahti, viljelty 2%
- Pääaltaan lohi MUUT 3%

TANSKASSA EI OLE LOHIJOKIA. Vaikka Tanska ei ole koskaan investoinut kolikkoakaan Itämeren luonnonlohikantojen hyväksi, Tanskalla on suuri 20% laillinen osuus Itämerellä vaeltaviin lohiin. Vuonna 2010 Tanskan lohisaaliissa oli yli 13 000 kpl Tornionjoen lohta, samalla kun joelta saatiin vain 4 000 lohta. Tornionjokeen palasi kudulle vain 17 000 lohta, kun yksistään Itämeren pääaltaan merisaalissa oli enemmän kuin 37 000 Tornionjoen luonnonlohta. Vieläkin enemmän Pohjanlahden jokien luonnonlohia tapetaan laittomassa kalastuksessa ammattimaisin välinein joka vuosi. Lohenkalastus merialueilla on lopetettava! *OLKAA REILUJA – JÄTTÄKÄÄ JOKIEMME LOHET RAUHAAN.*

TORNIO-MUONIOJOKISEURA ry:lle Antti@Sorro.com 01012012 – Perustuu ICES:n WGBAST-raporttiin 2011 – Saaliin osakantojen jakautuminen perustuu Suomen, Ruotsin, Tanskan, Latvian ja Puolan merisaaliisiin - 2.7.3.